

TEMA

Els inicis del turisme mediterrani

El turisme a la mediterrània va sorgir fruit de la iniciativa d'entitats privades com les societats turístiques que difongueren el patrimoni historicoartístic i l'atractiu paisatgístic que afavoriren l'arribada de turistes

Els orígens de l'associacionisme turístic a la Mediterrània occidental

♦ Antoni Vives Reus *

Just a començaments del segle XX ens trobam davant d'un conjunt d'esdeveniments que fan possible que es posin les bases del turisme a l'Estat Espanyol. En aquest context s'ha de destacar l'organització del primer associacionisme turístic a una zona molt concre-

ta com és la costa de la Mediterrània occidental, convertint-se en una de les principals destinacions del turisme d'aquella època.

Així doncs, en el litoral balear i català diverses entitats, semblants a les ja existents a França, Itàlia o Suïssa, començaran a promoure l'arribada de turistes. Es tracta dels anomenats «sindicats d'iniciativa i turisme» o «foments del turisme». Ens referim al Foment del Turisme de Mallorca (1905), la Societat

d'Atracció de Forasters de Barcelona (1908), el Sindicat d'Iniciativa i Turisme de Tarragona (1910), la Societat d'Atracció de Forasters i Turistes de Girona (1914), el Foment del Turisme de Menorca (1932) o el Foment del Turisme d'Eivissa i Formentera (1933), entre d'altres.

De l'estudi d'aquestes anteriors

societats turístiques es desprèn la voluntat de crear un eix mediterrani perfectament connectat. Així, Palma, Barcelona, València, Tarragona o Girona matendran contactes i desenvoluparan iniciatives turístiques comunes que fomentin aquesta nova realitat econòmica.

Precisament els motius que motivaren aquella gent a crear aquestes associacions, com ho feren, així com els primers materials de promoció turística que s'editaren són alguns dels aspectes més rellevants que tracto d'analitzar en el meu article «Balears y Cataluña: territorios pioneros en la organización del asociacionismo turístico del Mediterráneo occidental» publicat a la revista *Ammentu* (Bollettino Storico e Archivistico del Mediterraneo e delle Americhe). Una història la d'aquest primer turisme mediterrani que convé seguir investigant i coneixent.

* Doctor en història i professor del CESAG

TEMA

La història que no hem d'oblidar

Els dies 16 i 17 d'abril tingueren lloc a la UIB les Jornades d'Història contemporània organitzades pel Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts. Es presentaren gairebé trenta comunicacions i cinc llibres. Avui volem destacar el testimoni de Michel Llompart sobre l'experiència del seu pare a Buchenwald.

L'infern de Joan de Can Puig

♦ Elisabeth Ripoll Gil *

Joan Llompart Garau va néixer a Algaida l'any 1903, en el si d'una família camperola. Emigrà a França, s'establí a Anemasse i regentà una botiga de fruites i verdures. Tal i com ens relatà el seu fill Michel Llompart a les Jornades d'Història contemporània, Joan de Can Puig col·laborà durant la Segona Guerra Mundial amb la resistència france-

sa contra els invasors alemanys distribuint queviures amb la seva furgoneta als guerrillers que s'amagaven al bosc.

El maig de 1944 fou delatat a la Gestapo, que el va detenir i torturar. Joan Llompart no va delatar els seus companys, i fou enviat al camp d'extermini de Buchenwald. Mentre la seva família el donava per mort, Joan Llompart patí tota sèrie d'infamies. Les extremes condicions de la quarantena, els treballs forçats i les tortures minvaren la salut de Joan, qui malgrat tot,

sobrevisqué també al treball a les mines de sal.

El setembre de 1944 fou alliberat per les tropes nord-americanes, però l'experiència viscuda a Buchenwald determinà per sempre el seu futur. Les cruels vivències patides foren inicialment només compartides amb els seus companys supervivents, companys que mantingueren l'amistat fins la seva mort. Amb el temps Michel cone-

gué la història del seu pare, i en un relat dur alhora que emotiu, ens demostra com l'esser humà té la capacitat de transformar els seus propis sentiments. Visitar el camp de concentració i conèixer l'espai on el seu pare havia romàs el va ajudar a comprendre la història familiar.

La conferència va cloure amb un audiovisual amb el text d'acomiadament que els

amics de Joan llegiren al seu funeral, i acompanyat pel *Cant dels Ocells* de Pau Casals i el fort aplaudiment del públic assistent a les jornades, el relat de Michel es van poder sentir com un reconeixement a la vida d'en Joan, a la democràcia, a la justícia i a la dignitat humanes.

* Doctora en Història i professora de la UIB

TEMA

Canvis culturals i socials

L'eivissenc Isidor Mari publica un nou llibre centrat en les principals transformacions culturals de la societat de les Illes Balears.

Les Balears en un context global

♦ Tomeu Canyelles Canyelles *

El passat mes d'abril es presentà a Mallorca (Can Alcover) i Eivissa (Institut d'Estudis Eivissencs) la nova obra d'Isidor Mari Mayans (Eivissa, 1949), «Les Balears en un context global». El llibre, una de les principals novetats de la Institució Francesc de Borja Moll, és un recull de diversos treballs recents d'un autor que ha dedicat la seva vida no només a la Filologia i la Sociolingüística, sinó també la música; textos

prou eloqüent i significatius en els que aborda algunes de les principals transformacions culturals i d'alternatives de futur que té actualment la nostra societat. Mayans n'és un profund coneixedor d'aquests elements de canvi; tant, que es fan necessàries algunes breus pinzellades biogràfiques. Llicenciat en Filologia Catalana, treballa en el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; fou president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans entre els anys 2010 i 2014 i, a més, desenvolupà una notable trajectòria musical, enregistrant mitja dotzena de treballs discogràfics.

«Les Balears en un context global» és un llibre necessari, tant per la seva vigència com per la claredat de les idees que Mari exposa en les seves pàgines, tal i com va fer a l'obra predecessora «Una política intercultural per a les Balears» (2002). No en va, com afirma

Pere A. Pons al pròleg del llibre, el lector hi trobarà argumentacions plenes d'eloqüència. És, diu, un autor que «defuig el pensament de pilot automàtic, que pensa i repensa allò que diu i que, finalment, sempre exposa les seves idees, els seus arguments i les conclusions a què arriba amb una netedat d'estil força persuasiva que, a més d'interessar a qui el llegeix, l'estimulen i l'instrueixen».

Les previsions i propostes sobre l'impacte del procés sobiranista de Catalunya a les Illes Balears, la cultura popular, el multilingüisme o la identitat en un procés globalitzador són algunes de les temàtiques recollides dintre del llibre, conformant una lectura prou completa i, sobretot, variada.

* Doctor en Història i màster en comunicació (UIB-CESAG)